

El llenguatge inclusiu i no sexista en la docència i la recerca en català i castellà

UNIVERSITAT POLITÈCNICA
DE CATALUNYA
BARCELONATECH

UNIVERSITAT POLITÈCNICA DE CATALUNYA
BARCELONATECH

Servei de Llengües i Terminologia

Campus d'Excel·lència Internacional

El marc

- **III Pla d'Igualtat de Gènere de la UPC**

Acord núm. 45/2016 del Consell de Govern pel qual s'aprova el III Pla d'Igualtat de Gènere de la UPC [prorrogat fins al 2022]

Línia estratègica

1. El lideratge institucional

Línia de treball

1.1.4 Utilitzar un llenguatge i una comunicació no sexistes en tots els àmbits de la UPC per millorar la imatge i la comunicació institucional.

III Pla d'Igualtat de Gènere de la UPC

Acord núm.145/2016 del Consell de Govern pel qual s'aprova el III Pla d'Igualtat de Gènere de la UPC

- Document informat favorablement a la Comissió de Personal i Acció Social del Consell de Govern de 28/06/2016

El marc

- **Gènere a la docència UPC** <https://igualtat.upc.edu/ca/recursos/docencia>

Guia PG. Nivell 0, accions fonamentals

Emprar un llenguatge inclusiu no sexista a l'aula (EMPODERAR)

Guia PG. Nivell 1, accions de fàcil aplicació

En el material docent, cuidar que el llenguatge sigui inclusiu i no sexista ni androcèntric (EMPODERAR)

Vetllar perquè l'alumnat empri un llenguatge inclusiu no sexista, ni androcèntric a l'aula (EMPODERAR)

Guia UPC per la introducció de la perspectiva de gènere a la docència

Octubre 2019

El marc

- **AQU Catalunya** https://www.aqu.cat/doc/doc_19381922_1.pdf

Als materials de presentació de la titulació (web, tríptics informatius, etc.) s'utilitza un llenguatge inclusiu, apareixen tant dones com homes i s'eviten els estereotips de gènere.

Competència amb dimensió de gènere: Sap fer un ús inclusiu i no sexista del llenguatge.

Marc general per a la

**INCORPORACIÓ DE LA
PERSPECTIVA DE GÈNERE
EN LA DOCÈNCIA
UNIVERSITÀRIA**

El marc

- **Xarxa Vives d'Universitats**

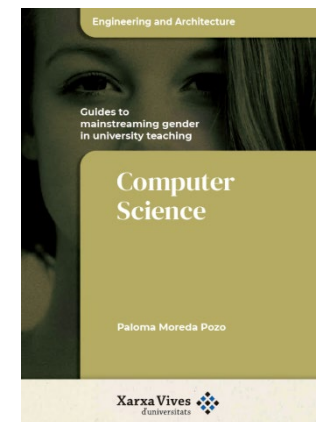
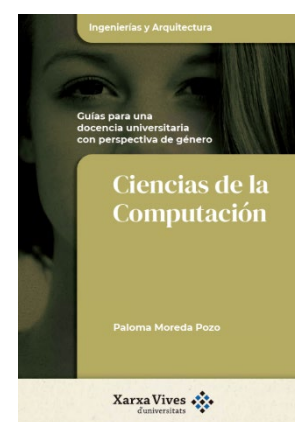
Col·lecció Guies per a una docència universitària amb perspectiva de gènere de la Xarxa Vives d'Universitats

Enginyeria Industrial

5. RECURSOS DOCENTS ESPECÍFICS PER A LA INCORPORACIÓ DE LA PERSPECTIVA DE GÈNERE

5.1 Com emprar un llenguatge sensible al gènere

Es recomana utilitzar els criteris lingüístics i les estratègies següents per al tractament del gènere en la comunicació oral i escrita:

El marc

- **Xarxa Vives d'Universitats**

criteris multilingües per a la redacció de textos igualitaris

<https://www.upc.edu/sit/ca/recursos-redaccio/criteris-linguistics>

Interuniversity Style Guide

<https://www.upc.edu/sit/ca/writing-resources/university-management/interuniversity-style-guide>

El marc

- Recursos UPC

Críteris lingüístics: El gènere

<https://www.upc.edu/slt/ca/recursos-redaccio/criteris-linguistics>

Writing about the UPC

<https://www.upc.edu/slt/ca/writing-resources/university-management/writing-about-the-upc>

The screenshot shows the website for 'Idiomes a la UPC' (Languages at UPC). The main navigation bar includes the UPC logo, 'Mapa del lloc', 'Contacte', 'Identificat', 'Català', and a search box. Below the navigation, there's a banner with the text 'Serveis i recursos lingüístics. Idiomes a la UPC' and several images of people. A breadcrumb trail reads 'Sou a: Iníci > Recursos de redacció > Críteris lingüístics i guies'. On the left, there's a sidebar menu with items like 'El Servei de Llengües i Terminologia', 'Política lingüística UPC', 'Acol·lida lingüística', 'Aprèn català', 'Aprèn espanyol', 'Aprèn anglès i altres idiomes', 'Certifica el teu nivell d'idiomes', 'Forma't en comunicació', 'Traduccions i correccions', and 'Recursos de redacció'. The main content area is titled 'Críteris lingüístics i guies UPC' and features a blue banner for 'CRITERIS LINGÜÍSTICS' and 'MERLÍ! Manual d'estil i recursos lingüístics'. Below this, there are sections for 'Recomanacions lingüístiques, models de documents, dubtes més freqüents i terminologia de la UPC', 'Consulta per temes' (listing 'El gènere', 'La discapacitat', 'Abreviatures, sigles i símbols', and 'Citacions textuales'), and 'Consulta les guies' (listing 'Críteris multilingües per redactar textos igualitaris', 'Gramàtica essencial de la llengua catalana', 'Videoguia som com redactar un treball de fi de curs', and 'Guia de redacció científica INIA').

El marc

- **Recursos Gabinet de Sostenibilitat i d'Igualtat d'Oportunitats**

Apartat: Comunicació igualitària a l'aula

Guia per una comunicació igualitària a l'aula

(<https://drive.google.com/file/d/1qp5ouiRYPBHLMKfmkDRMXxjrb5hjVG97/view>)

Guia de butxaca

(https://drive.google.com/file/d/1O-eXlba9Wsf4aEbaBAn6v7g1ISzfbH_m/view)

The screenshot shows the website 'Igualtat de gènere a la UPC'. The main navigation bar includes: PLA D'IGUALTAT, OBSERVATORI, PROJECTES CLAU, 11F, 8 DE MARÇ, NORMATIVA, and RECURSOS. A sub-menu under 'RECURSOS' is open, displaying 'Recursos per introduir la perspectiva de gènere en la docència'. Below this, there is a banner for 'PERSPECTIVA DE GÈNERE' with the 'gènere UPC' logo. A text box states: 'Competència transversal de perspectiva de gènere de la UPC' and 'Aprovada per l'acord 2020/02/13 del Consell de Govern.' At the bottom, two resource cards are visible: '8M - La perspectiva de gènere en la docència universitària: experiències i impacte' and 'Comunicació igualitària a l'aula'.

El marc

- Recursos externs per al castellà (àmbit científic i tècnic)

CSIC. Guía para un uso no sexista de la lengua

(https://www.csic.es/sites/default/files/guia_para_un_uso_no_sexista_de_la_lengua_adaptada_por_csic2.pdf)

Universitat Politècnica de Madrid. Manual de lenguaje no sexista

(https://www.upm.es/sfs/Rectorado/Gerencia/Igualdad/Lenguaje/MANUAL_DE LENGUA JE_NO_SEXISTA_EN_LA_UPM.pdf)

El gènere en la docència i la recerca

- **De què tractem?**

Referències a col·lectius, professions, categories laborals, càrrecs

A les sessions presencials **el professor** utilitza diferents metodologies docents perquè, d'una banda, **l'estudiant** assoleixi els objectius de l'assignatura i, de l'altra, perquè **l'estudiantat** treballi certes competències genèriques.

Els enginyers civils són **titulats** amb atribucions professionals responsables de la planificació, gestió, construcció i conservació de projectes d'enginyeria civil.

Els enginyers/es civils s'incorporen com a **tècnics, gestors, projectistes, consultors o constructors** en empreses relacionades amb:

Els enginyers i enginyeres ambientals treballen en les següents temàtiques:

El gènere en la docència i la recerca

- **Textos de gestió**

Plans d'estudis i guies docents

Informació acadèmica (web)

Memòries centre docent, departament

Informes

Actes de reunions (centre, departament)

Normatives: centre, departament,
acadèmiques

Actes als centres docents
(graduacions...)

- **Textos docents i de recerca**

Tesis doctorals

Articles en revistes

Intervencions en congressos, jornades...

Llibres, capítols

Projectes R+D+i

TFG, TFM

Apunts

Pràctiques

Exàmens

Audiovisuals [escrit i oral]

Orals: la classe, intervencions de recerca i institucionals

El gènere en la docència i la recerca

- **Textos de gestió**

- Referències a la professió
- Referències a càrrecs i categories PDI

els vicerectors

els professors titulars d'universitat

- Referències a l'estudiantat

els estudiants, els delegats dels estudiants

- Referències a càrrecs i llocs de treball
PAS i altres

els caps, les secretàries

- **Textos docents i de recerca**

- Referències a la professió

els enginyers

els arquitectes

els informàtics

els operaris

els científics

- Referències genèriques

els homes

[els éssers humans, la població humana]

Referències a persones concretes

- Feu servir la forma femenina corresponent.

graduada en Enginyeria Civil
professora agregada
vicerectora
directora

- Quan fem referència a més d'una persona de gènere diferent: es recomana especificar tots dos gèneres.

Els directors del TFG són els professors Joan Gispets i Núria Lupon, del Departament d'Enginyeria Civil i Ambiental.

Els directors del TFG són el professor Joan Gispets i **la professora** Núria Lupon, del Departament d'Enginyeria Civil i Ambiental.

Referències a persones concretes

- I podem canviar la redacció.

La direcció del TFG és a càrrec del professor Joan Gispets i **la professora** Núria Lupon, del Departament d'Enginyeria Civil i Ambiental.

El TFG és dirigit pel professor Joan Gispets i **la professora** Núria Lupon, del Departament d'Enginyeria Civil i Ambiental.

Dirigeixen el TFG el professor Joan Gispets i **la professora** Núria Lupon, del Departament d'Enginyeria Civil i Ambiental.

Joan Gispets i Núria Lupon, **professorat** del Departament d'Enginyeria Civil i Ambiental, **dirigeixen el TFG**.

Referències a persones indeterminades

- Eviteu fer servir el masculí com a forma genèrica.

el professor	la professora	els professors	les professores
el rector	la rectora	els rectors	les rectores
l'enginyer	l'enginyera	els enginyers	les enginyeres
el director	la directora	els directors	les directores

- El cas dels noms invariables: els determinants marquen el gènere

el cap	la cap	els caps	les caps
el docent	la docent	els docents	les docents
l'estudiant	l'estudiant	els estudiants	les estudiants

Excepcions: suplent, representant, membre, responsable, auxiliar...

Referències a persones indeterminades

- Eviteu fer servir el masculí com a forma genèrica.

el professor	la profesora	los profesores	las profesoras
el jefe	la jefa	los jefes	las jefas

- El cas dels noms invariables: els determinants marquen el gènere.

el docente	la docente	los docentes	las docentes
el estudiante	la estudiante	los estudiantes	las estudiantes

Excepcions: suplente, representante, miembro, responsable, auxiliar

Referències a persones indeterminades

- **Formes genèriques:** la primera opció

persona, personal, professorat, estudiantat, vicerectorat, docència...

- **Canvis en la redacció:** sense que facin més complexa la frase

Un professor o professora és **el coordinador o coordinadora** de l'assignatura...

Un professor o professora **coordina** l'assignatura...

- **Formes dobles:** la darrera opció perquè enfarfega el text

el director o directora

els professors o professores

Referències a persones indeterminades

- **Formes genèriques: la paraula *persona***

l'interessat

la persona interessada

els sol·licitants

Les persones que sol·licitin...; Qui sol·liciti...

Las personas que soliciten...; Quienes soliciten...

els investigadors

les persones investigadores

- **Formes genèriques: col·lectius**

els professors

el professorat, el PDI

els treballadors

el personal, el PAS

els investigadors

el personal investigador

els estudiants

l'estudiantat [no *alumne*, *alumnat*]

tots i totes (pronom)

tothom

todos y todas

Referències a persones indeterminades

- **Formes genèriques: noms d'unitats, funcions...**

Envieu a la **secretària**...

Envieu a la **Secretaria**

Adreceu-vos al **delegat dels estudiants** de l'Escola...

Adreceu-vos a la **Delegació d'Estudiants** de l'Escola...

El **coordinador** del màster serà un professor...

La **coordinació** del màster serà a càrrec d'un professor o professora...

El suport als **docents** està establert a...

El suport a la **docència** està establert a...

El suport a la **tasca docent** està establert a... [activitat]

Referències a persones indeterminades

- **Formes genèriques: estudis en lloc del títol**

Un **engineer** pot dur a terme...

Una persona que s'hagi graduat en enginyeria pot dur a terme...

Els **doctorands** que no tenen beca ni contracte...

Les persones que estan fent el doctorat que no tenen beca ni contracte...

La formació dels **enginyers** de camins, canals i ports inclou...

La formació en l'**àmbit de l'enginyeria de camins, canals i ports** inclou...

Referències a persones indeterminades

- **Canvis de redacció: modificacions en les frases, adjectius en lloc de substantius, supressió de determinants...**

Els professors i professores del Departament **han estat informats...**

S'ha informat el professorat del Departament...

Tots els membres de la Junta de l'Escola han d'assistir...

El conjunt de membres de la Junta de l'Escola han d'assistir...

Un **comitè d'avaluadors externs** s'entrevistarà amb...

Un **comitè extern d'avaluació** s'entrevistarà amb...

S'obre la convocatòria adreçada **als estudiants** de doctorat.

S'obre la convocatòria adreçada **a estudiants** de doctorat.

Referències a persones indeterminades

- **Les formes dobles: comproveu que les altres opcions no són adequades**

La formació s'adreça al **professorat** que imparteix l'assignatura...
[poden ser diversos professors o professores que imparteixen l'assignatura]

La formació s'adreça al **professor o professora** que imparteix l'assignatura... [solament és una persona]

L'Escola de Doctorat ofereix suport **als directors i directores** que s'inicien en la tasca...

L'Escola de Doctorat ofereix suport **a les persones que s'encarreguen de tasques de direcció** que s'inicien en la tasca...

L'Escola de Doctorat ofereix suport **a la direcció que s'inicia** en la tasca...

Referències a persones indeterminades

- **Les formes dobles: senceres**

Ordre

La sessió d'orientació i acollida és a càrrec **del director o directora i el sotsdirector o sotsdirectora cap d'estudis** de la titulació.

Benvolgudes estudiants i benvolguts estudiants,
Benvolgudes directores/Benvolguts directors,
Les investigadores i investigadors del grup de recerca...

Els substantius compostos

el professor **associat** o professora **associada**

el professor o professora **visitant**

Referències a persones indeterminades

- **Les formes dobles: senceres**

Determinants

Ei doctorand o doctoranda desenvoluparà la seva formació...

La classe s'assigna a **un** professor o professora que...

Una investigadora o investigador acompanyarà la persona titulada...

Amb els noms invariables

Ei cap o **la** cap de la UTG...

Un estudiant o **una** estudiant acull **els** alumnes i **les** alumnes de batxillerat... / **L'estudiant**

Referències a persones indeterminades

- **Les formes dobles: senceres**

Preposicions

El sistema de consulta **per als** directors i directores de màster...

També amb les formes invariables

La unitat gestiona les relacions **dels** estudiants i **les** estudiants amb les empreses.

Referències a persones indeterminades

- **Les formes dobles: senceres**

Concordança dels adjectius i altres elements

El director o directora és **elegit** per la Junta de l'Escola de Doctorat.

Els tutors i tutores **respectius** duran a terme...

Els estudiants i les estudiants **avaluats**...

Atenció als verbs: en singular

L'autor o autora del TFM **ha de signar**...

Referències a persones indeterminades

- **Les formes dobles: abreujades (solament en impresos, quadres...)**

Ordre

Professor/a de l'assignatura

Com es formen

Ei/La director/**a**

No és adequat

Ei(**La**) director(**a**)

Variacions: des de l'última vocal tònica

Ei/La degà/**ana**

Ei/La secretari/**ària**

En castellà solament s'hi afegeix una –a: **graduado/a**, **secretario/a**

Referències a persones indeterminades

- **Les formes dobles: abreujades (solament en impresos, quadres...)**

Els substantius compostos

El/la professor/a **associat/ada**

El/la professor/a **visitant**

Articles

Ei/La doctorand/a

Ei/La cap de la UTG...

L'estudiant

Referències a persones indeterminades

- **Les formes dobles: abreujades (solament en impresos, quadres...)**

Preposicions

Exemplar **per al/per a la** doctorand/a

Signatura **del/de la** professor/a

Les classes i intervencions orals

- Recordeu que hi ha la forma femenina per a la majoria de figures professionals i que s'ha de fer servir quan es parla d'una dona.
- Si fem servir les formes dobles, es recomana repetir els determinants, perquè és més natural en la llengua parlada.

Una enginyera o **un** enginyer hauria de...

L'arquitecte...; **Els** arquitectes i **les** arquitectes... [central]

L'arquitecte o **l'**arquitecta...; **Els** arquitectes i **les** arquitectes... [occidental]

El arquitecto o **la** arquitecta...

- Si us adreceu a una estudiant concreta i feu referència a la professió, podeu utilitzar la forma femenina.

Per bé que **una enginyera**...

Les classes i intervencions orals

- **Referències a persones no-binàries**

Guia de butxaca

Adrecem-nos a les persones amb el gènere que elles escullin: dona, home o persona no-binària.

El grup de treball el formen **l'Ariadna, en Miguel i Noah**.

(com que Noah es declara persona no-binària no li posem article personal masculí o femení).

El grup de treball que ha elaborat aquest projecte el formen **el professor [nom i cognom], la professora [nom i cognom] i [Ø] [nom i cognom]**.

El grup de treball que ha elaborat aquest projecte el formen **[nom i cognom], [nom i cognom] i [nom i cognom]**.

El llenguatge inclusiu i no sexista en la docència i la recerca en anglès

UNIVERSITAT POLITÈCNICA
DE CATALUNYA
BARCELONATECH

Campus d'Excel·lència Internacional

Referències a persones indeterminades

1. Plural genèric

(subject) he/she → they

(object) him/her → them

(possessive) his/her(s) → their(s)

When **students** have no certificate, the University will ask **them** to take an exam.

Researchers have to be completely objective in **their** findings.

2. Les formes dobles: “he or she”/ “his or her” (últim recurs)

The average student is worried about **his or her** marks.

Students are worried about **their** marks.

The average student is worried **about marks**.

3. L'article

The applicant must demonstrate **his** ability to work independently.

The applicant must demonstrate **an** ability to work independently.

The applicant must demonstrate **the** ability to work independently.

4. La segona persona i l'imperatiu

- Documents menys formals (manuals, guies, instruccions...)

The student should make sure he checks **his** references carefully.

You should make sure **you** check **your** references carefully.

First, **turn on** your computer.

5. Canvi de redacció

A good architect knows that **he** should strive for accuracy.

Accuracy is an important goal for a good architect.

6. Simplificació / Omissió

A good student knows that **he** should strive for excellence.

A good student strives for excellence. (Simplificació)

A good scientist relies, to some degree, on **his** common sense.

A good scientist relies, to some degree, **on common sense.** (Omissió)

7. All ~s, each ~, every ~, everyone/everybody, anyone/anybody, someone/somebody, those who

- Concorden amb la tercera persona del plural > they, them, their

All candidates are requested to include a cover letter and their CV in their applications.

Every candidate has to include references for work experience they have had over the past two years.

He who asks is a fool for five minutes, but he who does not ask remains a fool forever.

Anyone who asks is a fool for five minutes, but one who does not ask remains a fool forever.

8. Expressions impersonals: person, party + they/them/their

- Expressions habituals en plantilles de documents (certificats, per exemple) i altres documents oficials com ara convenis.

For whatever purposes it may serve and at the request of the **person** concerned, I issue this certificate.

Each **party** must ratify the pact before it can take effect. **They** will then publish the text in their region's official gazette in the space of six months.

9. Veu passiva

Each student handed in **his** coursework on time.

All the coursework **was handed** in on time (by the students).

Categories professionals

- La majoria de categories no tenen gènere (vice-rector, president, etc.)
- Sense gènere quan és la posició i no la persona concreta.

Chairwoman Lithgow apologised for **her** absence.

A new **chair/chairperson** must be elected before the Senate's inaugural session.

Atenció a les ambigüitats:

The chairperson apologised for **their** absence.

(Chairperson or other committee members?)

The **chairperson** apologised for not being able to attend.

Exemples de paraules marcades

Paraula marcada	Paraula neutra
businessman	business executive, manager
chairman	chair, chairperson
doorman	security guard
freshman	first-year student
ombudsman	ombuds officer

Referència a més d'una persona

Chairwomen Lithgow and Puig will offer a short press conference.

Mr Ferrer and Ms Lithgow served as **chairpersons** at the meeting.

Harriet Harman has been the acting leader of Labour since the resignation of **Miliband**.

Harriet Harman has been the acting leader of Labour since the resignation of **Ed Miliband**.

Male and female

- Només usarem l'expressió distributiva quan volem remarcar “homes i dones”.

The survey obtained similar results among both **male and female students**.

Terry Harris, a well-known **female** productivity consultant, will advise the committee headed by Mr Todd Sui.

Terry Harris, **a well-known productivity consultant**, will advise the committee headed by Todd Sui.

Encapçalaments

- Dear student
- Dear faculty member
- Dear colleague
- Dear Sir or Madam
(destinatari sense relació amb la Universitat)

Ús de “Mr”, “Mrs” i “Ms”

“Mrs” = dona casada

“Miss” = dona soltera

Mr (home)

Ms (dona)

(sense punt en anglès britànic)

Mots problemàtics

- Paraules amb “man” i d’altres

Paraula marcada	Paraula neutra
man in the street	people in general, people, the average person
man-made	artificial, synthetic
mankind, man	humanity, people, human beings, humankind, humans, the human race
manpower	workforce, labour force, employees, workers, staff

Exemples:

The **manpower** needed to complete the task was estimated at 2 employees.

The **workforce** needed to complete the task was estimated at 2 employees.

That's one small step for a man, one giant leap for **mankind**.

That's one small step for a **person**, one giant leap for **humankind**.

Les traduccions automàtiques

El traductor automàtic del Google no processa correctament el doble gènere CA>ES/EN:

“Els enginyers i enginyeres del futur.”

CA>ES Los ingenieros del futuro.

CA>EN The engineers and engineers of the future.

Font principal:

- Interuniversity Style Guide
(<https://www.upc.edu/slt/ca/writing-resources/university-management/interuniversity-style-guide/upc-style-guide#gender>)

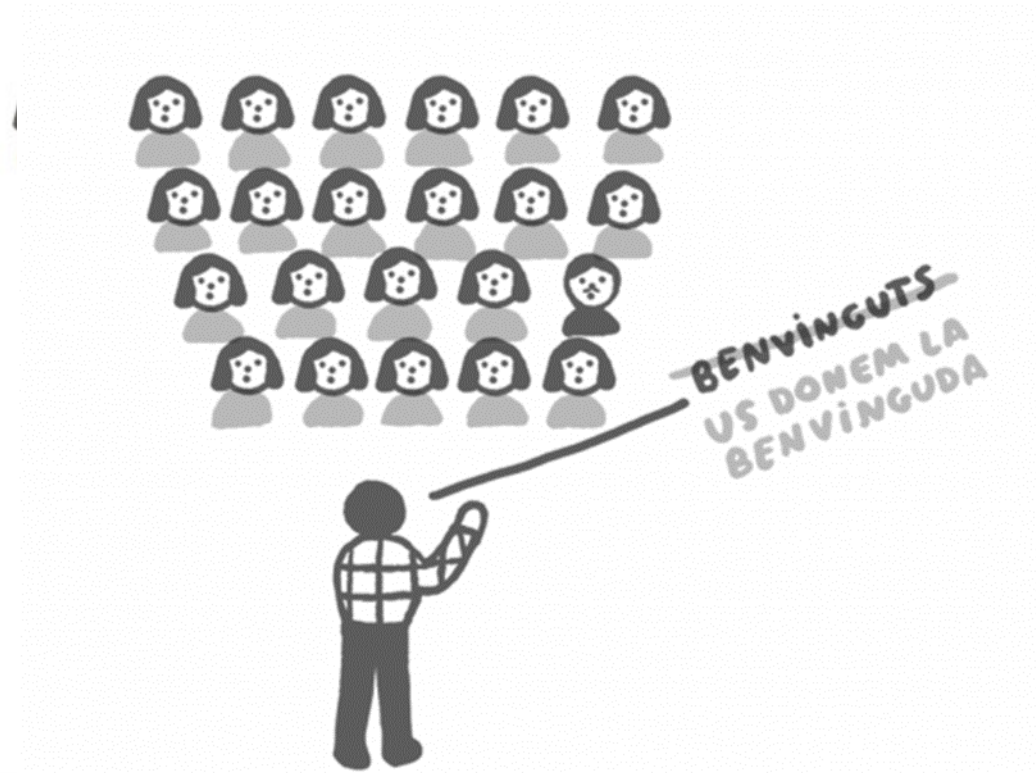

El llenguatge inclusiu i no sexista en la docència i la recerca en anglès

Fonts addicionals:

- Council of the European Union
https://www.consilium.europa.eu/media/35446/en_brochure-inclusive-communication-in-the-gsc.pdf
- European Parliament
https://www.europarl.europa.eu/cmsdata/151780/GNL_Guidelines_EN.pdf
- University of Warwick
(https://warwick.ac.uk/services/equalops/getinvolved/initiatives/lgbtua/gender_neutral_language.pdf)

El llenguatge inclusiu i no sexista en la docència i la recerca en anglès

Gràcies. Ens trobareu a www.upc.edu/slt